

**KARANLIĞIN RENGİ:
ARKADAŞLIK, EDEBİYAT
VE YAŞAMIN KARANLIK
ÇEPERLERİ**

Abdullah Ezik

Cemil Kavukçu, *Karanlığın Rengi*'nde hayata farklı pencerelerden bakan, kimi yolun henüz başında kimiyse çoktan bir serüveni tamamlamak üzere olan karakterlerin, onların birbirleriyle olan temaslarının, hayata tutunuş ve mücadelelerinin hikâyesini anlatıyor.

Modern Türk öykücülüğünün kendine özgü kalemlerinden biri olarak Cemil Kavukçu, sessiz sakin, kenarda kalmış insanların yaşamlarını, onların hayatta kurdukları bağları, içlerine dönük arzularını ve gerek birbirleri gerekse çevreleriyle kurdukları yarı saydam ilişkileri anlatan bir yazar olarak belirir çoğu zaman. Onun öyküleri çoğu zaman küçük ayrıntılardan, sıradan görünen ama insan ruhuna dokunan anlardan, insan ilişkilerinin doğallığından doğar. Cemil Kavukçu'nun son öykü kitabı (Şubat 2025) *Karanlığın Rengi* de tıpkı *Dört Duvar Beş Pencere*, *Gölgeli Muhabbetler*, *Boş Zamanlar*, *Patika* ve *Dönüş* gibi bu çizginin devamı, Kavukçu öykücülüğünün yeni bir görünümüdür. Kitapta yer alan öyküler çoğunlukla yalnızlıkla kuşatılmış bireylerin iç dünyalarını, onların birer sırdaş arayışını ve dostluk özlemlerini gözler önüne serer. Bu öykülerdeki karakterler çoğu kez geçmişin yüküyle, anıların ağırlığı ve vicdan azaplarıyla yaşarlar ancak bu yükleri taşıırken dostluğa, arkadaşlığa, aşka veya en azından bir "dinleyiciye" (bazen uzun yıllardır tanınan bir dosta, bazense bir akşam misafir olunan bir yoldaşa) ihtiyaç duyarlar. İşte tam da bu nedenle *Karanlığın Rengi* sadece bi-



reysel yalnızlıkların değil, aynı zamanda dostluğun, sırdaşlığın, yaşana dair ortak duygulanım ve bağlar geliştiren insanların dünyasını imleyerek de kendisine özel bir yer edinir.

Cemil Kavukçu'nun öykülerinde dostluk, alışılmış kalıpların dışında, kimi zaman yaşamın olağan akışı içerisinde kimi zamansa bir yolu beraber yürütenler, benzer acı ve anlayışlara ortak olanlar için ön plana çıkan başat bir kavramdır. Karakterler çoğu zaman birbirleriyle tam anlamıyla iletişim kuramaz; aralarına suskunluk, mesafe veya kırgınlık girer. Öte taraftan dostluk bu engelleri aşarak kendini ispatlar ve bir öyküye misafir olan her bir karakteri birbirine bağlayan en önemli başlıklardan biri olur. Söz gelimi "Sabah ve Kedi" öyküsünde pencereden görülen bir sokak kedisi yalnız bir adam için bir dost figürüne dönüşür. Kedinin varlığı, karakterin içini dökmesine, kendi sesini duymasına vesile olur. Burada dostluk,

“bir başkasını anlamak”tan ziyade “yanında olmak” anlamına gelir. Arkadaşlık/dostluk/yoldaşlık, insanın hayata tutunmasını sağlayan sessiz bir eşlik hâlini alır.

Bir noktada Kavukçu öykülerinde dostluğun sınırları zaman içerisinde genişler. Dost, illa bir insan olmak zorunda değildir; bazen bir kedi, bazen bir köpek, bazen de sessiz bir eşya bu rolü üstlenir. Dostluk, böylece insana özgü olmaktan çıkar, varoluşun temel ihtiyacına dönüşür: Yanında birinin bulunması, anlaşılma da anlaşılmasa da, insanı hayata bağlar.



Cemil Kavukçu öykülerindeki karakterler çoğunlukla farklı yönlerden yalnızdır. Yalnızlıkları bazen yaşlılıkla, bazen geçmişteki kırgınlıklarla, bazen de aile bağlarının kopmuşluğuyla derinleşir ve giderek farklı bir uca doğru açılım gösterir. Söz gelimi “Büyük Sarı Virgül” öyküsünde evdeki kediyle kurulan diyalog aslında yalnızlıkla başa çıkma çabası olarak görülebilir. Ana karakter, kimsenin anlamadığı, çevresinin önemsemediği dertlerini bir kediye anlatır. Kedi belki dinlemez, belki de anladığı hâlde umursamaz; ama yine de oradadır. Bu “orada olma” hâli arkadaş-

lığın özünü oluşturur. Dostluk, bazen sözle değil farklı türden sessiz bir varlıkla kendini gösterir. Tıpkı hayat gibi.

Kavukçu’nun öykülerinde paylaşma ihtiyacı, insanın temel gereksinimlerinden biri olarak belirir. İnsan, yaşadıklarını bir başkasına aktarmadan, sırlarını paylaşmadan huzura kavuşamaz/erişemez. Ancak bu paylaşım çoğu zaman risklidir; dostluk, sırların yükünü de beraberinde getirir. İşte bu nedenle dostluk, sadece bir mutluluk değil aynı zamanda ağır bir sorumluluktur.

Karanlığın Rengi’ndeki en çarpıcı öykülerden biri olan “Sırdaş”, dostluğun karanlık yüzünü gözler önüne seren farklı türden bir metindir. Öyküde iki eski dostun buluşması, yıllar önce işlenmiş bir “suç”un açığa çıkmasına vesile olur. Burada dostluk, sırları saklama ve yükü paylaşma anlamına gelir. Bir dost, yalnızca eğlenceli anlarda değil, suçun ve vicdan azabının en ağır anlarında da kişinin yanındadır. Öte taraftan bu durum dostluğu aynı zamanda bir yük hâline de getirir. Kavukçu, bu öyküyle kimi zaman dostlukların beraberinde ne kadar ağır bir sorumluluk getirebileceğine dair de özel bir örnek geliştirir. İnsan, dostunun sırrını saklarken kendi vicdanıyla da hesaplaşmak zorunda kalır. Dostluk, burada bir dayanışma biçimi olmanın ötesine geçer; ahlaki bir sınav hâline gelir. Bu sınavda herkesin başarılı olması mümkün değildir. Öykü, dostluğun aynı zamanda bir “vicdan paylaşımı” olduğunu, dostun suçuna ortak olmanın insana ağır bedeller öde-teceğini gösterir.

Kitaba adını veren “Karanlığın Rengi” öyküsü hayatın ağırlığını ve insanın bu ağırlık karşısında yaşadığı çaresizliği anlatır. Karanlık burada sadece fiziksel bir olgu değil, aynı zamanda varoluşun metaforudur. İnsan, hayatın karanlığı içinde yolunu bulmaya çalışırken

dostluk küçük bir ışık gibi belirir. Bir dostla yapılan sohbet, sıradan bir paylaşım, insanın karanlıkla baş etmesine yardımcı olur. Anlatıcı, karanlığın tek başına katlanılmaz olduğunu, ancak bir dostun varlığıyla farklı bir renge bürünebileceğini dile getirir. Hayatın ağırlığı, ancak paylaşıldığı zaman hafifler. Dostluk, bu bağlamda varoluşun en temel savunma hattı olarak karşımıza çıkar.

Karanlığın Rengi'nde yer alan öykülerde hayvanlar da önemli bir yerde durur. Söz gelimi "Köpek" öyküsünde insanla köpek arasındaki bağ, sadakat ve bağlılık üzerinden kurulur. Köpek, insana koşulsuz bir dostluğun mümkün olduğunu gösterir. Kediler, köpekler ve diğer hayvanlar Kavukçu'nun öykülerinde sadece birer "hayvan" değil, insanın duygusal dünyasının aynalarıdır.

İnsanlar çoğu kez birbirini anlamakta yetersiz kalırken hayvanlarla kurulan ilişki daha saf, daha doğrudan ve daha güvenilir bir dostluk sunar. Bu nedenle Kavukçu'nun karakterleri, hayvanlarla bağ kurarak aslında insanlarla kuramadıkları dostlukların eksikliğini giderir. Bu dostluklar, yaşamın yalın ve sahici bir yüzünü temsil eder.

Kavukçu'nun öykülerinde hayat, küçük ayrıntılarla anlam kazanır: sabah pencereden görülen bir kedi, rakı sofrasında edilen bir muhabbet, yağmurlu bir sokakta yürüyüş... Bu küçük ayrıntılar,

dostluğun kıymetini hatırlatır. Dostluk, büyük jestlerden çok, küçük anlarda kendini gösterir. Hayatın katlanılmaz ağırlığı, küçük mutluluklarla hafifler. Bir kedinin gözlerine bakmak, bir dostla sessizce oturmak, hayatı yeniden yaşanabilir kılar. Kavukçu'nun öyküleri, dostluğun gündelik hayatın içindeki küçük ama güçlü anlarda saklı olduğunu gösterir.

Kavukçu'nun öykülerinde sık sık ölüm, yaşlılık ve zamanın geçiciliği üzerine düşünceler yer alır. İnsan hayatı sınırlıdır; anılar silinir, bedenler yaşlanır, ilişkiler yıpranır. Ancak dostluk, ölümün bile ötesinde kalıcı bir değer olarak belirlir. Paylaşılan bir bakış, hatırlanan bir söz, birlikte içilen bir kadeh dostluğu ölümsüzleştirir. Bu düşünce üzerinden kitapta ön plana çıkan karakterler ölüm karşısında bile kendilerine ait bir düşünce geliştirmeye çalışır. Bu kimi zaman aşk olur, kimi zaman dostluk, kimi zaman hayatın uçuculuğu. Önemli olan tutunacak bir arzu ve düşünce bulmaktır.

Cemil Kavukçu'nun yeni öykü kitabı *Karanlığın Rengi*, birçok farklı temi vurgulayan, yazarın uzun yıllardır sürdürdüğü öykü dünyasının yeni bir görünümü olarak yorumlanabilir. Kimi aşka, kimi dostluğa, kimi geçmişe yelken açan bu öyküler, edebiyatla hayat tecrübesinin buluşup iç içe geçtiği metinler olarak görülebilir.

